

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل
دانشکده پزشکی

پایان نامه

برای دریافت درجه دکتری حرفه‌ای در رشته پزشکی

موضوع:

بررسی اپیدمیولوژیک موارد جراحی شده کاتاراکت در
بیمارستان علوی اردبیل از فروردین ماه ۸۲ تا دی ماه ۸۲

استاد راهنما:

دکتر رحیم معصومی

استاد مشاور:

دکتر حبیب اجاقی - خانم نیره امینی ثانی

نگارش:

زینت السادات موسوی

سال تحصیلی: ۱۳۸۳

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده
۳	مقدمه
	فصل اول : کلیات
۶	انگیزه و اهداف بررسی
۶	هدف اصلی
۶	اهداف فرعی
۷	سوالات پژوهش
	فصل دوم : بررسی متون
۸	آناتومی و امبریولوژی
۹	امبریولوژی
۱۳	آناتومی
۱۶	بیوشیمی
۲۰	متابولیسم
۲۲	عمل عدسی
۲۴	کاتاراکت
۲۷	شیوع

۲۸	بروز
۲۸	تقسیم بندی کاتاراکت پیری
۳۰	درجه بندی کاتاراکت پیری
۳۰	عوامل خطر کاتاراکت پیری
۳۷	علائم کاتاراکت
۴۰	نشانه های کاتاراکت
۴۱	معاینات تشخیصی
۴۳	انواع کاتاراکت
۴۶	درمان دارویی
۴۶	اندیکاسیون جراحی در کاتاراکت
۴۷	کنتراندیکاسیونهای جراحی در کاتاراکت
۴۷	اعمال جراحی در کاتاراکت
۴۸	فیکو امولسیفیکاسیون
۴۹	مراقبتهای بعد از عمل
۵۰	عوارض بعد از عمل
۵۱	پیش آگهی جراحی کاتاراکت
۵۱	موربیدیتی و مورتالیتی
۵۲	خلاصه مرور پیشینی مطالعاتی

فصل سوم : مواد و روشها

مواد و روشها ----- ۶۰

نمونه پرسشنامه ----- ۶۲

فصل چهارم : نتایج

نتایج ----- ۶۴

فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری

بحث و تفسیر ----- ۷۸

نتیجه گیری ----- ۸۴

پیشنهادهات ----- ۸۶

فهرست منابع ----- ۸۸

خلاصه انگلیسی ----- ۹۴

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱: توزیع جنسی بیماران جراحی شده کاتاراکت	۶۴
جدول ۲: توزیع سنی بیماران جراحی شده کاتاراکت	۶۵
جدول ۳: فراوانی بیماران جراحی شده بر حسب مصرف سیگار	۶۶
جدول ۴: فراوانی بیماران جراحی شده بر حسب شغل	۶۷
جدول ۵: فراوانی سابقه کار در مشاغل خطرزا	۶۸
جدول ۶: فراوانی بیماران جراحی شده بر حسب سابقه بیماری	۶۹
جدول ۷: فراوانی سابقه کار در مشاغل خطرزا بر حسب محل زندگی	۷۰
جدول ۸: فراوانی شغل بر حسب محل زندگی	۷۱
جدول ۹: فراوانی سیگار بر حسب محل زندگی	۷۲
جدول ۱۰: فراوانی سیگار بر حسب جنس	۷۳

فهرست نمودارها

<u>عنوان</u>	<u>صفحه</u>
نمودار ۱: میانگین سنی بیماران جراحی شده کاتاراکت	۷۴
نمودار ۲: فراوانی بیماران جراحی شده بر حسب محل زندگی	۷۵
نمودار ۳: میانگین سالهای مصرف سیگار بر حسب جنس	۷۶
نمودار ۴: فراوانی سابقه خانوادگی کاتاراکت در بیماران مورد مطالعه	۷۷
نمودار ۵: توزیع جنسی بیماران جراحی شده کاتاراکت	۷۷

فهرست اشکال

<u>عنوان</u>	<u>صفحه</u>
شکل ۱: کاتاراکت رسیده	۴
شکل ۲: الف) تکامل عدسی انسان در پنجمین هفته جنینی ب) در هفتمین هفته جنینی	۱۲
شکل ۳: کاتاراکت پوستریوساب کپسولار	۲۹
شکل ۴: کاتاراکت نوکلئار	۲۹
شکل ۵: کاتاراکت کورتیکال	۳۰
شکل ۶: Diagrammatic representation of some of the more important causes of cataract	۳۷

چکیده

مقدمه و هدف: کاتاراکت پیری^۱ یکی بیماری بسیار شایع در تمامی مناطق دنیا است. این بیماری از علل شایع کاهش دید و نابینایی است. این بیماری تحت عوامل بسیاری ایجاد می شود، که مهمترین آن افزایش سن است. سایر عوامل خطر عبارتند از: جنس، سیگار، نورآفتاب، محل زندگی، مشاغل خطرناک، سابقه خانوادگی، بیماری سیستمیک و... هدف ما در این پژوهش بررسی اپیدمیولوژیک این بیماری از نظر سنی، جنسی و عوامل خطر آن بوده است، تا یک نمای کلی از این بیماری ترسیم کنیم تا بستری برای تحقیقات بیشتر در آینده باشد.

این مطالعه به روش توصیفی - مقطعی آینده نگر انجام شد. بیماران مورد نظر، از بیمارانی که جهت عمل جراحی کاتاراکت پیری از فروردین ماه ۸۲ تا دی ماه ۸۲ در بیمارستان علوی اردبیل بستری شده بودند انتخاب شدند. اطلاعات مورد نیاز توسط پرسشنامه جمع آوری شد و سپس تحت آنالیز آماری قرار گرفت.

نتایجی که ما در این تحقیق بدست آوردیم بدین قرار است که درصد مبتلایان در مردان اندکی بیش از زنان (۵۱/۴٪ به ۴۸/۶٪) بود. میانگین کلی ابتلا ۶۷/۶ سال بود که میانگین سنی در مردان بیشتر از زنان بوده است (۶۹/۴ به ۶۶/۱ سال). ۲۷/۹٪ بیماران ما سیگار می کشیدند که میانگین سال مصرف آن ۲۹/۰۵ سال و میانگین مصرف روزانه ۱۲/۷۵ نخ در روز بوده است.

---

¹ - Senile cataract

۶۹/۸٪ بیماران ما در روستا سکونت داشتند و تنها ۳۰/۲٪ در شهر زندگی می کردند. در بیماران مورد مطالعه ما کشاورزی شایعترین شغل (۴۱/۹٪) بود و در بررسی سابقه اشتغال به مشاغل خطرنا نیز کشاورزی (۴۹/۲٪) نیز شایعترین شغل محسوب می شده و سابقه کشاورزی و سایر مشاغل خطرنا در روستائیان بیشتر بود. در بیماران مورد مطالعه ۳۸/۴٪ حداقل به یکی از بیماریهای دیابت و فشار خون بالا و بیماری قلبی مبتلا بودند و ۶۲/۶٪ سابقه این بیماریها را نداشته اند. در بیماران مورد مطالعه ۲۸/۵٪ سابقه خانوادگی کاتاراکت داشتند.

کلمات کلیدی: کاتاراکت، کاتاراکت پیری، جراحی کاتاراکت، اپیدمیولوژی کاتاراکت.

مقدمه:

مقدمه و اهمیت موضوع:

کاتاراکت یا آب مروارید به معنی کدورت عدسی چشم است. کاتاراکت یکی از علل عمده کاهش دید در افراد مسن در تمام جوامع است. شیوع آن در سنین ۶۵ تا ۷۴ سالگی به ۵۰٪ و در بالای ۷۵ سالگی به حدود ۷۰٪ می رسد. هر سال یک میلیون جراحی کاتاراکت در آمریکا انجام می شود (۳). تحقیقات اپیدمیولوژیک نشان داده است که در افراد ۶۵ ساله یا مسن تر که در مناطق جغرافیایی با دوره های تابش نور آفتاب طولانی زندگی می کنند بروز کاتاراکت افزایش یافته است (۱). معمولاً کاتاراکت همراه با افزایش سن رخ می دهد ولی انواع دیگری نیز وجود دارد، که کمتر شایع هستند از جمله کاتاراکت تروماتیک، مادرزادی، همراه با بیماریهای سیستمیک، ثانویه به بیماریهای چشمی و کاتاراکت توکسیک (۳).

میزان کدورت عدسی از لحاظ میزان دانسیته به طور قابل ملاحظه ای متفاوت می باشد. کاتاراکت در اکثر موارد دو طرفه است، هر چند درگیری دو چشم از نظر سرعت پیشرفت به ندرت مساوی است (۲). اگر تمامی پروتئین های عدسی کدر باشند آن را کاتاراکت رسیده^۱ و چنانچه قسمتی از آن شفاف باشد کاتاراکت را نارس^۲ گویند و چنانچه

---

^۱ - Mature

^۲ - Immature